

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Ειδική Φυσική Αγωγή

Ενότητα 7η: Νοητική Υστέρηση

Κοκαρίδας Δημήτρης

Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα Πανεπιστημίου Θεσσαλίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σκοποί ενότητας

- Να παρουσιάσει την νοητική υστέρηση, τα αίτια και τα κύρια χαρακτηριστικά της, τις διαβαθμίσεις νοητικής υστέρησης και την εκπαιδευτική ταξινόμηση των ατόμων με ΝΥ.

Περιεχόμενα ενότητας

- Ορισμός νοητικής υστέρησης.
- Αίτια νοητικής υστέρησης
- Διαβαθμίσεις νοητικής υστέρησης και εκπαιδευτική ταξινόμηση.
- Χαρακτηριστικά ατόμων με νοητική υστέρηση.
- Κινητικά χαρακτηριστικά ατόμων με ΝΥ

Νοητική Υστέρηση

- ▶ Η κάτω του μέσου όρου γενική νοητική ικανότητα που συνυπάρχει με μειονεξίες συμπεριφοράς και προσαρμογής, είναι εμφανής καθ' όλη την αναπτυξιακή περίοδο του παιδιού, και έχει δυσμενή επίδραση στην εκπαίδευση και ένταξή του στην κοινωνία (Sherrill, 2004).
- ▶ Νοητική υστέρηση είναι μία παθολογική κατάσταση που χαρακτηρίζεται από γενική νοητική λειτουργία κάτω του μέσου όρου κατά την διάρκεια της αναπτυξιακής περιόδου και σχετίζεται με διαταραχές στην προσαρμοστική συμπεριφορά (Gallahue, 2002).

Δείκτης Νοημοσύνης

- ▶ Ο δείκτης νοημοσύνης (Intelligence Quotient) εκφράζεται από τον τύπο:

$$\Delta.N. = \frac{N.H.}{X.H.} \times 100.$$

όπου Δ.N. = Δείκτης Νοημοσύνης, N.H.=Νοητική Ηλικία, X.H. = Χρονολογική Ηλικία.

- ▶ Φυσιολογικός θεωρείται ο Δ.N.: 100 ± 15 .

Κύριες Αναπτυξιακές Δοκιμασίες

- ▶ Stanford-Binet Intelligence Scale.
- ▶ Wechsler Intelligence Scales for Children (WISC).
- ▶ Griffiths Test I & II.

Διαβαθμίσεις Νοητικής Υστέρησης

STANFORD-BINET	WISC	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
68-83	70-84	Οριακή Ν.Υ.
52-67	55-69	Ελαφριά Ν.Υ.
36-51	40-54	Μέτρια Ν.Υ.
20-35	<39	Σοβαρή Ν.Υ.
<20		Βαριά Ν.Υ.

Εκπαιδευτική Ταξινόμηση Παιδιών Με Νοητική Υστέρηση

Stanford-Binet	Κατηγορία
50-75	Εκπαιδύσιμα
25-49	Ασκήσιμα
<24	Εξαρτημένα

Εκπαιδευτική Ταξινόμηση ΝΥ (1)

- ▶ Το εκπαιδεύσιμο παιδί υπολείπεται στην ανάπτυξη κατά το $\frac{1}{4}$ του φυσιολογικού παιδιού.
- ▶ Η μεγαλύτερη νοητική ηλικία που μπορεί να φτάσει είναι η ηλικία των παιδιών της δευτέρας με τετάρτης τάξης του δημοτικού.
- ▶ Ωστόσο μπορεί να μάθει να διαβάζει, να γράφει και να λύνει αριθμητικά προβλήματα μέχρι την ηλικία των 16 χρόνων.
- ▶ Όσο δεν υπάρχουν διαταραχές συμπεριφοράς, οι γλωσσικές του ικανότητες του επιτρέπουν την κοινωνικοποίηση με τους άλλους.
- ▶ Συνήθως μπορεί να εργαστεί και να υποστηρίξει οικονομικά τον εαυτό του και να συμμετέχει σε αθλητικές δραστηριότητες χωρίς ειδική υποστήριξη.

Εκπαιδευτική Ταξινόμηση NY (2)

- ▶ Το ασκήσιμο παιδί υπολείπεται κατά το 1/2 τουλάχιστον από τα τυπικά παιδιά και οι νοητικές του ικανότητες δεν ξεπερνούν τις ικανότητες του υγιούς νηπίου.
- ▶ Είναι σε θέση να αποκτήσει δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης των αναγκών του.
- ▶ Οι κινητικές του δεξιότητες με κατάλληλη εκπαίδευση μπορούν να του εξασφαλίσουν μία χειρωνακτική εργασία που θα του αποφέρει κάποιο μικρό εισόδημα, χωρίς όμως να του παρέχουν ανεξαρτησία σε επαγγελματικό χώρο.

Εκπαιδευτική Ταξινόμηση NY (3)

- ▶ **Το εξαρτημένο παιδί** δεν δύναται να αποκτήσει σχεδόν καμία κινητική, κοινωνική, νοητική, ή άλλη δεξιότητα. Το γενικό επίπεδο ικανότητάς του υπολείπεται κατά 3/4 του υγιούς παιδιού. Είναι τελείως εξαρτημένο από την φροντίδα του περιβάλλοντός του και η εξυπηρέτηση των προσωπικών αναγκών του προβληματίζει περισσότερο όσο αναπτύσσεται σωματικά.

Αίτια Νοητικής Υστέρησης

Περιβαλλοντικά αίτια

- Αντίξοο περιβάλλον (κοινωνικά, εκπαιδευτικά αίτια).
- Οργανικά αίτια

Προγεννητικά αίτια

- Κληρονομικοί παράγοντες
- Χρωμοσωμικές ανωμαλίες
- Βλάβες Κ.Ν.Σ
- Ενδομήτριες λοιμώξεις
- Ασθένειες εγκύου
- Χρήση τερατογόνων
- Τοξιναιμία κατά την κύηση
- Άλλες αιτίες (π.χ. ακτινοβολία)

Περιγεννητικά αίτια

- Προωρότητα και επιπλοκές
- Ανοξία
- Τραύμα κατά τον τοκετό και αιμορραγία του εγκεφάλου.

Μεταγεννητικά αίτια

- Λοιμώξεις Κ.Ν.Σ.
- Εγκεφαλική κάκωση
- Δηλητηριάσεις (π.χ. μόλυβδος)
- Σπασμοί
- Βαριά υποθρεψία
- Μεταβολικές διαταραχές

Χαρακτηριστικά Ατόμων Με Ν.Υ. (1)

- Μικρεγκεφαλία στις περισσότερες των περιπτώσεων ή μεγάλο κεφάλι σε περιπτώσεις υδροκέφαλου.
- Συγγενείς ανωμαλίες όπως ανωμαλίες οφθαλμών, ανώμαλα δόντια, ανώμαλη τρίχωση.
- Επιληψία. Περίπου 20% των ατόμων με ελαφριά Ν.Υ. και πάνω από 50% των ατόμων με χαμηλό Δ.Ν.
- Συγγενής καρδιοπάθεια.
- Συγγενείς ανωμαλίες ουροποιητικού συστήματος.
- Παχυσαρκία.
- Αποκλίσεις σπονδυλικής στήλης.

Χαρακτηριστικά Ατόμων Με Ν.Υ. (2)

- Προβλήματα συμπεριφοράς.
- Μικρή διάρκεια προσοχής και συγκέντρωσης.
- Αργός χρόνος αντίδρασης σε εξωτερικά ερεθίσματα σε σύγκριση με άλλα άτομα χωρίς Ν.Υ..
- Προβλήματα βραχυπρόθεσμης μνήμης.
- Περίπου 25% των ατόμων με Ν.Υ. εκδηλώνουν σημάδια αναισθησίας στον πόνο.

Κινητικά Χαρακτηριστικά

- ▶ Ελλιπής μυϊκή δύναμη.
- ▶ Χαμηλή αερόβια ικανότητα.
- ▶ Προβλήματα νευρομυϊκής συναρμογής.
- ▶ Πρόβλημα αυτοεικόνας και αντίληψης του σώματος.
- ▶ Ατελή κινητικά πρότυπα (βάδισμα, τρέξιμο, αναπηδήσεις, σύλληψη, λάκτισμα, ρίψεις).
- ▶ Έλλειψη συντονισμού (ματιού-χεριού, ματιού-ποδιού).
- ▶ Ελλιπής ισορροπία.

Βιβλιογραφία

- Αγγελοπούλου – Σακαντάμη, Ν. (2004). *Ειδική Αγωγή: αναπτυξιακές διαταραχές και χρόνιες μειονεξίες*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας.
- Κοκαρίδας, Δ. (2010). *Άσκηση και αναπηρία: εξατομίκευση, προσαρμογές και προοπτικές ένταξης*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Χριστοδουλίδη.
- Sherrill, C. (2004). *Adapted physical activity, recreation and sport: Crossdisciplinary and lifespan (6th Ed)*. Dubuque, IA: Brown & Benchmark.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Τέλος Ενότητας

